

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента
кафедри музично-інструментальної підготовки

Горожанкіної Оксани Юріївни

на дисертаційне дослідження

Сяо Гуйян

«Підготовка майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики»,

подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Актуальність дисертаційного дослідження Сяо Гуйян зумовлена тим, що у контексті динамічних змін у мистецько-освітній галузі, викликаних стрімким розвитком інформаційно-комунікативних технологій, поширенням онлайн-навчання та зростаючим запитом на творчу самореалізацію дітей і молоді, особливо актуальним стає питання підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики. Початковий етап навчання музичному мистецтву є найбільш складним і відповідальним, адже саме на цьому етапі закладається фундамент для подальшого розвитку музичних здібностей учнів, формування їхньої музичної культури як складової духовної культури. У зв'язку з цим, виникає гостра необхідність у підготовці висококомпетентних фахівців, здатних до творчого пошуку, інновацій та адаптації до змін.

На актуальність теми дослідження наголошено у визначених дисертантом суперечностях, а саме: між впливом культурних інновацій, зокрема, розвитку феномену мистецької інноватики в освіті та слабким їх врахуванням у методичній підготовці майбутніх викладачів фортепіано; між орієнтацією методичної підготовки майбутніх викладачів фортепіано на традиційні, перевірені часом методики викладання та об'єктивно зміненими умовами навчання гри на фортепіано учнів-початківців, зокрема, різновіковим їх контингентом; важливість формування підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики та відсутністю критеріїв і показників її оцінювання.

Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017).

Автором чітко визначено і обґрунтовано структуру наукового

дослідження, складові якого є взаємопов'язаними та логічно вибудованими. Джерельна база дисертації містить 201 найменування, з яких 37 – іноземними мовами, що свідчить про ґрунтовний теоретико-методичний аналіз об'єкту та предмету дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації складає 253 сторінки, з них 178 сторінок основного тексту. Робота містить 9 таблиць, 8 рисунків.

У **вступі** здобувачем визначено мету дослідження, яка полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці методики підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики. Задля реалізації мети дослідження Сяо Гуйян визначає такі завдання: розкрити феномен мистецької інноватики у науковому дискурсі в контексті компетентнісної парадигми; визначити сутність та структуру підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями початківцями на засадах мистецької інноватики; обґрунтувати наукові підходи, принципи та методичне забезпечення підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями початківцями на засадах мистецької інноватики; розробити критерії та показники оцінювання підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями початківцями на засадах мистецької інноватики; експериментально перевірити ефективність методики підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями початківцями на засадах мистецької інноватики.

У **першому розділі дисертації** «Теоретичні дослідження проблеми підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями початківцями на засадах мистецької інноватики» обґрунтовано феномен мистецької інноватики; розкрито сутність та функціонально структурну модель підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики; визначено, що інноватика в науково-теоретичних висновках представлена як сукупність сучасних засобів, технологій та методів створення, вивчення та розповсюдження продуктів мистецької (музичної) творчості; уточнено сутність мистецької інноватики у векторі компетентнісної парадигми освіти, зокрема, мистецької. На увагу заслуговує представлена автором функціонально-структурна модель підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики, яка складається з чотирьох компонентів: мотивація до викладацької діяльності; орієнтація в традиційних та інноваційних формах викладання мистецтва; культура мистецької інноватики в художньо-комунікативному процесі навчання гри на фортепіано;

інноваційно-творча ініціатива у викладацькій діяльності. Усі компоненти моделі тісно взаємопов'язані, виконують чітко визначені функції та утворюють внутрішню системну єдність завдяки взаємодії відповідних конструктів.

У другому розділі «Методологія і методика підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями» Сяо Гуйян розкриває потенціал таких наукових підходів, як аксіологічно-інтенціональний, компетентнісно-інноваційний, художньо-комунікативний та творчо-емерджентний. Ці підходи використовуються дисертантом для обґрунтування сутності проблеми підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики і стали основою для розробленої автором ефективної моделі підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями різних вікових груп. У дисертаційному дослідженні Сяо Гуйян підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики розуміється як інтегрована професійна якість, що дозволяє їм ефективно реалізувати свій викладацький потенціал та бути конкурентоспроможними на ринку праці завдяки володінню сучасними технологіями та методичним ресурсом мистецької інноватики.

На увагу заслуговують визначені й обґрунтовані здобувачем педагогічні умови: когніфікація та рефлексія психолого-педагогічних проблем викладання фортепіано учням різних вікових категорій; стимулювання ціннісного ставлення до розв'язання проблемних ситуацій фортепіанного навчання; розширення теоретико-методичної бази мистецько-інноваційної компетентності викладання фортепіано; створення художньо-образної та креативної атмосфери фортепіанного навчання; гнучке системне запровадження інтеграції елементів різних художньо-творчих інновацій. Заслуговує на схвальну оцінку представлена дисертантом низка ефективних методів у контенті кожної педагогічної умови: «сам себе навчаю», поєднання «пізнання, когніфікації методичних завдань та рефлексії ставлення до них»; гармонійного поєднання «реставрації традицій» та інновацій; створення карт інваріантних методів; добір відповідного музичного репертуару; отримання знань з психологічних особливостей учнів-початківців різних вікових груп.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності методики підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики» здійснено діагностику рівнів підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики; схарактеризовано три рівні підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-

початківцями: високий – творчий, середній – унормований та низький – формалізований; представлено зміст і результати експериментальної роботи. Діагностування рівня сформованості підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики здійснювалася на основі визначених дисертантом критеріїв: мотиваційно-ціннісного, методико-компетентнісного, художньо-комунікативного та інноваційно-діяльнісного, яким відповідали змістовно визначені показники. Заслуговують на увагу представлені Сяо Гуйян методи діагностики: блокове анкетування, бліц-анкетування, педагогічного спостереження, ділові ігри (Я – викладач, метод умовної виконавсько-методичної рівності), спеціальних методичних завдань для виконання (дуетного відтворення фактури, слуховий аналіз, пошукова інтерпретація); метод нотації варіантів інновацій, які дозволили визначити три рівні підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями різних вікових груп, а саме: високий – *творчий* (5%), середній – *унормований* (38,6%) та низький – *формалізований* (56,4%) рівні.

Особливу увагу в цьому розділі привертає авторська експериментальна методика, яка реалізовувалася поетапно, з використанням відповідних методів на кожному з чотирьох етапів: *гностично-рефлексійному*, із застосуванням *методів*: рефлексії, метод дуетного відтворення фортепіанної фактури, створення карти інваріантних методів задля розв'язання завдання з учнями різних вікових категорій; *технологічно-дидактичному*, із застосуванням *методів*: творчо-аналітичних винаходів, створення банку методичних ресурсів задля розв'язання типових складних завдань в різних художньо-образних контекстах; застосування полі художнього або художньо-альтернативного розкриття образу; *комунікативно-проектувальному*, із застосуванням *методів*: аудіо-анкетування, бліц-анкетування, міні проєктів за образною тематикою; добір репертуару для створення проєктних заходів, «опосередкованого художнього спілкування»; *інноваційно-організаційному*, з такими *методами*: застосування ІКТ та віртуальної естетики в проєктних заходах; метод on-line гостьової присутності, виконавська презентація музичних творів, «реставрація традиційних» та добір інноваційних методів для роботи над інтерпретацією образу для дітей, метод гедоністично-позитивної зміни настрою, метод психологічної доцільності.

Результати формувального етапу експерименту, представлені автором, свідчать про позитивну динаміку в процесі підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики, що підтверджується даними перевірки за допомогою критерію кутового перетворення Фішера. Загальні висновки відповідають усім

поставленим дисертантом завданням і цілісно відображають результати дослідження.

Позитивно оцінюючи результати представленої дисертації Сяо Гуйян хочемо висловити деякі зауваження та побажання, що мають дискусійний характер:

1. Дослідник доцільно пропонує у якості інновацій застосовувати різноманітні музичні ансамблі з різними інструментами. Разом з тим, не пропонує репертуару до таких рекомендацій.

2. Слушним є увага дослідника на аспекти інклюзії та навчання гри дітей з особливими потребами. Цікаво було б почути думку автора стосовно рекомендацій, які технології можна застосовувати з такими дітьми.

Висловленні зауваження та побажання стосуються лише окремих аспектів наукового дослідження і не знижують наукової і практичної цінності дисертації Сяо Гуйян.

Висновок: на підставі детального ознайомлення з текстом дисертації Сяо Гуйян «Підготовка майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) вважаємо, що дисертація є самостійним, оригінальним, завершеним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Сяо Гуйян, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музично-інструментальної підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Гор

Оксана ГОРОЖАНКІНА